

รายงานผลการดำเนินงานฉบับสมบูรณ์

ชื่อโครงการ (ภาษาไทย) ประสิทธิภาพของการนวดไทย ร่วมกับการฟื้นฟูสมรรถภาพ
มาตรฐาน ต่อความสามารถในการทำกิจวัตรประจำวัน ในผู้ป่วยโรคหลอดเลือด
สมองระยะกลาง: การวิจัยนำร่อง

ชื่อโครงการ (ภาษาอังกฤษ) Effectiveness of combined traditional Thai
massage and conventional rehabilitation on activities of daily living in
intermediate phase of stroke patients: a pilot study

โดย นพ.สุทธิกิตติ พิพัฒน์ศรีสวัสดิ์

กลุ่มงานเวชกรรมฟื้นฟู รพ.สมเด็จพระสังฆราชองค์ที่ 17

30 เมษายน 2567

ได้รับทุนสนับสนุนจากกองทุนภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย

กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก

กระทรวงสาธารณสุข

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์: เพื่อศึกษาประสิทธิผลของการนวดไทย ร่วมกับการฟื้นฟูสมรรถภาพมาตรฐาน เทียบกับการฟื้นฟูสมรรถภาพมาตรฐานเพียงอย่างเดียว ในผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองระยะกลาง โดยมี ผลลัพธ์หลัก คือ ความสามารถในการทำกิจวัตรประจำวัน ผลลัพธ์รอง คือ การฟื้นตัวของการทำงานแขนและขา และระดับความรุนแรงของโรค

วิธีการศึกษา: เป็นการศึกษาเชิงทดลองแบบสุ่มที่มีกลุ่มควบคุม และปกปิดผู้ประเมิน คัดผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองระยะกลางที่มารับบริการแบบผู้ป่วยนอก ที่แผนกเวชกรรมฟื้นฟู รพ.สมเด็จพระสังฆราชองค์ที่ 17 จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 20 คน แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มทดลอง จำนวน 10 คน รักษาด้วยการนวดไทยร่วมกับการฟื้นฟูสมรรถภาพมาตรฐาน โดยแยกการรักษาอย่างละ 1 ครั้งต่อสัปดาห์ รวมได้รับการรักษา 2 ครั้งต่อสัปดาห์ และกลุ่มควบคุม จำนวน 10 คน รักษาด้วยการฟื้นฟูสมรรถภาพมาตรฐานเพียงอย่างเดียว จำนวน 2 ครั้งต่อสัปดาห์ ทั้ง 2 กลุ่มได้รับการรักษาต่อเนื่องจนครบ 3 เดือน และประเมินด้วยแบบประเมิน Barthel index (BI), Fugl-Meyer motor assessment scale (FMA-motor) และ National Institute of Health Stroke Scale, Thai version (NIHSS-T) เปรียบเทียบก่อน และหลังการรักษา 3 เดือน

ผลการศึกษา: ข้อมูลพื้นฐานของผู้เข้าร่วมวิจัย ได้แก่ เพศ, อายุ, ชนิดของโรคหลอดเลือดสมอง, ข้างที่อ่อนแรง คะแนน BI, FMA-motor, NIHSS-T ก่อนการรักษา ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระหว่างกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม เมื่อเปรียบเทียบผลก่อน และหลังการรักษา 3 เดือน พบว่า ทั้ง 2 กลุ่ม ต่างมีคะแนน BI, FMA-motor เพิ่มขึ้น และมีคะแนน NIHSS-T ลดลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อเปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงคะแนนของแบบประเมินทั้ง 3 ก่อนและหลังการรักษา พบว่าไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระหว่างกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมในทุกแบบประเมิน

สรุป: การนวดไทยร่วมกับฟื้นฟูสมรรถภาพมาตรฐาน สามารถช่วยเพิ่มความสามารถในการทำกิจวัตรประจำวัน, เพิ่มการฟื้นตัวของการทำงานของแขนและขา และสามารถลดระดับความรุนแรงของโรค ในผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองระยะกลางได้ ไม่ต่างกับการฟื้นฟูสมรรถภาพมาตรฐานเพียงอย่างเดียว สามารถพิจารณาเป็นทางเลือกในการรักษาร่วมกับการฟื้นฟูสมรรถภาพได้ โดยไม่ทำให้ประสิทธิภาพในการรักษาลดลง

คำสำคัญ: โรคหลอดเลือดสมอง, นวดไทย, ฟื้นฟูสมรรถภาพ, การดูแลระยะกลาง, Barthel index, FMA, NIHSS